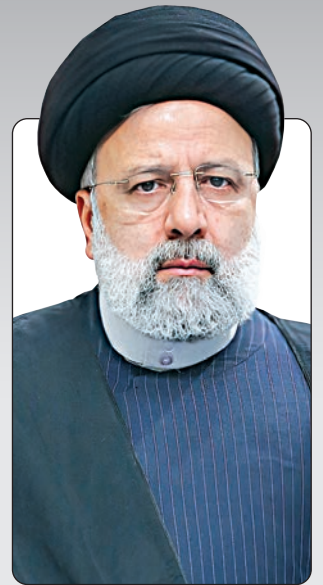
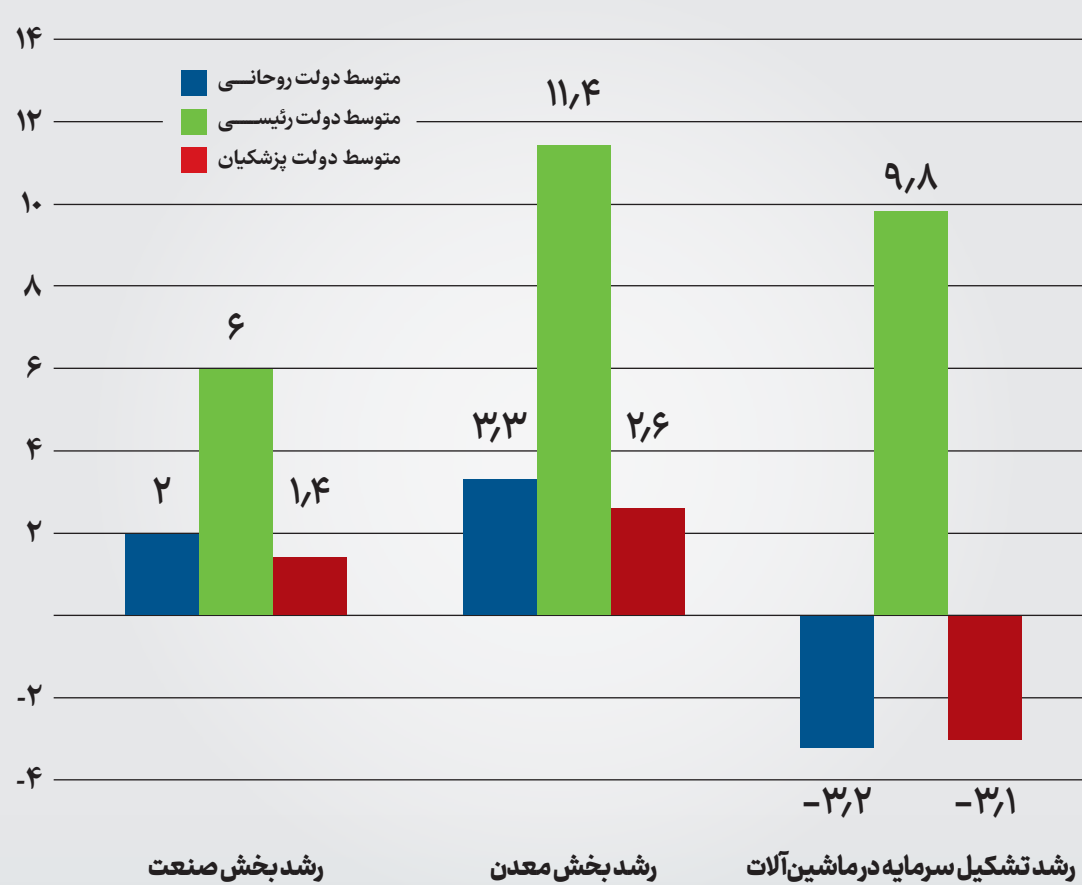


# چهارسوت



## دولت سیزدهم چگونه صنعت را رونق داد؟

شاخص‌های صنعت، معدن و تشکیل سرمایه در ماشین‌آلات که پس از سقوط در دولت حسن روحانی، در دولت شهید رئیسی اوج گرفته بود، در دولت چهاردهم مجدداً نزولی شده است



رشد فصلی بخش صنعت به ۱,۴ درصد، بخش معدن به ۲,۶ درصد و تشکیل سرمایه در ماشین‌آلات به منفی ۳,۱ درصد تنزل پیدا کرده است.

اما علت موفقیت دولت شهید رئیسی در رونق بخش صنعت و معدن چه بود و چرا دولت‌های روحانی و پزشکیان در این حوزه ناموفق بوده‌اند؟

دلیل اصلی را باید در رویکرد متفاوت دولت شهید رئیسی نسبت به دو دولت اصلاح‌طلب قبل و بعد از آن دانست. دولت شهید رئیسی اقتصاد کشور و از جمله صنایع و معادن را معطل مذاکره با آمریکا نگذاشت و از همان شروع کار خود تلاشش را برای رفع موانع داخلی تولیدکنندگان قرار داد.

یکی از اقدام‌هایی که دولت سیزدهم انجام داد پیش‌بینی پذیر کردن اقتصاد بود به طوری که فعالان اقتصادی درک کردند که نباید معطل نتیجه مذاکره با آمریکا بمانند و باید با شرایط اقتصادی حال حاضر ایران شروع به توسعه فعالیت‌های خود کنند و دولت رئیسی نیز موانع داخلی را از سر راه برداشت.

بدین سبب خیلی از سرمایه‌گذاران و تولیدکنندگان که در دولت روحانی معطل نتیجه مذاکره با آمریکا بودند و در حوزه داخلی نیز همواره درگیر تعدد بخشنامه، نوسان نرخ ارز، بی‌ثباتی در قوانین و عدم ارتباط با خیلی از کشورها بودند و فعالیت صنعتی و تولیدی خود را به شدت کاهش داده بودند.

صنعت و معدن مهمترین بخش‌های مولد اقتصاد ایران محسوب می‌شوند چراکه ۳۰ درصد تولید ناخالص داخلی و ۳۵ درصد اشتغال ایران را در برمی‌گیرند. صنعت و معدن در تعامل با بیش از ۷۰ هزار واحد صنعتی، ۱۲ هزار معدن، ۳ میلیون واحد صنفی، ۹۰ هزار انبار، ۴۰ هزار بازرگان و فعال اقتصادی هستند و بیشترین تعدد عوامل مولد اقتصادی را در خود جای داده‌اند. از این رو، رونق صنعت و معدن مهمترین عامل رشد بخش مولد اقتصادی ایران است. آمارهای بانک مرکزی نشان می‌دهد شاخص‌های صنعت و معدن در دولت شهید رئیسی در اوج خود قرار داشت اما در دولت‌های قبل و بعد از آن شاهد سقوط این بخش‌های مهم از اقتصاد ایران بوده‌ایم.

در دولت حسن روحانی متوسط رشد فصلی بخش صنعت ۲ درصد، متوسط رشد فصلی بخش معدن ۳,۳ درصد و متوسط رشد فصلی تشکیل سرمایه در ماشین‌آلات منفی ۳,۲ درصد بود. اما این شاخص‌ها در دولت شهید رئیسی اوج گرفتند به طوری که متوسط رشد فصلی بخش صنعت ۳ برابر شد و به ۶ درصد رسید. متوسط رشد فصلی بخش معدن هم بیش از ۳ برابر شد و به ۱۱,۴ درصد افزایش یافت و متوسط رشد فصلی تشکیل سرمایه در ماشین‌آلات هم با افزایش خیره‌کننده به ۹,۸ درصد رسید.

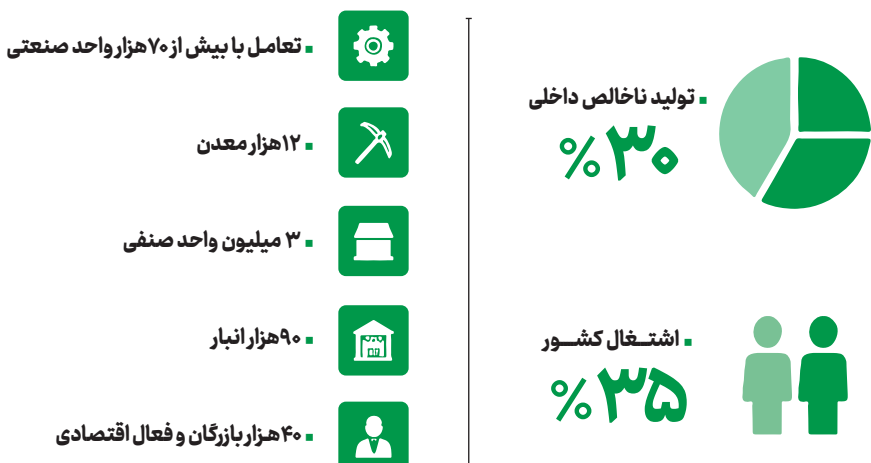
اما در دولت مسعود پزشکیان مجدداً شاهد نزول شاخص‌های صنعت و معدن هستیم به طوری که متوسط

### چرا دولت شهید رئیسی موفق شد و دولت‌های روحانی و پزشکیان ناموفق بودند؟

- رویکرد دولت شهید رئیسی**
  - اقتصاد و تولید را معطل مذاکره با آمریکا نگذاشت.
  - تمرکز بر رفع موانع داخلی تولیدکنندگان از همان روزهای اول.
  - تصمیم‌گیری شفاف و قابل پیش‌بینی برای فعالان اقتصادی.
  - کاهش موانع، ایجاد ثبات بخشی به فضای اقتصاد کلان.
  - ایجاد انگیزه برای سرمایه‌گذاران و تولیدکنندگان.
- رویکرد دولت روحانی و پزشکیان**
  - اقتصاد و تولید را به نتیجه مذاکرات گره زده‌اند.
  - تعدد بخشنامه، نوسان نرخ ارز، بی‌ثباتی قوانین و قطع ارتباط با بسیاری از کشورها داشته‌اند.
  - قطع گاز و برق صنایع و بی‌ثباتی در تصمیم‌گیری‌ها.

**نتیجه:** رشد تولید، سرمایه‌گذاری و اشتغال از ابتدای دولت سیزدهم، روندی صعودی پیدا کرد.

### نقش کلیدی صنعت و معدن در اقتصاد ایران



### اقدامات کلیدی دولت سیزدهم برای رونق صنعت و معدن

- کاهش قطعی گاز برق صنایع
- رفع دغدغه‌های تولیدکنندگان
- بازارسازی و توسعه صادرات
- پایش متناوب کارخانه‌ها
- هدایت سرمایه‌ها به سمت صنایع
- برنامه‌ریزی هدفمند برای صنایع
- احیای واحدهای تولیدی راکد

### وضعیت صنعت و معدن در دولت چهاردهم

- مدیران کارآمد کنار گذاشته شدند
- قطع گاز و برق صنایع نیز مزید بر علت شده است
- شاخص‌های صنعت و معدن دوباره نزولی شدند
- اقتصاد دوباره وارد فاز معطلی برای مذاکره با آمریکا شد
- توسعه بخش‌های صنعت و معدن متوقف شد



### هژمون زخمی؛ چرا چین از آمریکا ضعیف می‌ترسد؟

**🇺🇸** در حالی که واشنگتن همچنان خود را رهبر نظم جهانی می‌داند، روایت تازه‌نخبگان چینی از آمریکا دوران ترامپ، تصویری متفاوت ارائه می‌دهد؛ ابرقدرتی زخمی و رو به افول که به دلیل همین ضعف، خطرناک‌تر از همیشه توصیف می‌شود. اکنون پکن با ترکیبی از اعتمادبه‌نفس، احتیاط و صبر راهبردی به استقبال رقابت با آمریکا رفته است.

در حالی که جغرافیای سیاسی جهان در آستانه نیمه دوم دهه ۲۰۲۰ میلادی با تلاطم‌های بی‌سابقه‌ای روبه‌رو است، تحلیل‌های رسیده از کانون‌های نخبگانی پکن نشان‌دهنده یک تغییر پارادایم اساسی در نگاه چین به رقیب دیرینه خود، ایالات متحده است.

گزارش اخیر نشریه اکونومیست که در محافل تحلیلی بازتاب گسترده‌ای داشته، برده از واقعیتی برمی‌دارد که نه فقط یک تبلیغات سیاسی، بلکه یک باور استراتژیک عمیق در ساختار قدرت چین است: آمریکا به مثابه یک هژمون زخمی، در حال سقوط است اما دقیقاً به همین دلیل، خطرناک‌تر از هر زمان دیگری می‌رسد.

**سیاسگرای طعنه‌آمیز از ترامپ: رمزگشایی از گزارش چونگ‌یانگ**

در اواخر آذرماه ۲۰۲۶، هم‌زمان با سالگرد بازگشت دونالد ترامپ به کاخ سفید، اندیشکده مطالعات مالی چونگ‌یانگ وابسته به دانشگاه زمین، سندی را منتشر کرد که در ادبیات سیاسی چین بی‌سابقه بود. وانگ ون، از چهره‌های برجسته ملی‌گرا و رئیس این موسسه در گزارش که لحنی کزنده و طعنه‌آمیز داشت، از سیاست‌های ترامپ تشکر کرد.

این تشکر نه از روی همسویی، بلکه بر اساس این تحلیل بود که ترامپ کاتالیزور غروب امپراتوری آمریکا شده است. نخبگان پکن معتقدند ترامپ با تحریب ائتلاف‌های سنتی واشنگتن، تضعیف نهاد‌های بین‌المللی و ایجاد شکاف در ساختار دموکراسی آمریکا، عملاً جاده را برای صعود بی‌درسر چین هموار کرده است. از نگاه وانگ ون، فشارهای اقتصادی واشنگتن نه فقط چین را فلج نکرد، بلکه این کشور را در مسیر خودکفایی تکنولوژیک و نوآوری جسورتر ساخت.

**شرق در حال صعود، غرب در حال افول: دکترین شی جین‌پینگ**

این نگاه نخبگانی، ریشه در کلام رهبر عالی چین دارد. شی جین‌پینگ با عبارت معروف خود مبنی بر اینکه شرق در حال صعود و غرب در حال افول است، جهت‌گیری کلی سیاست خارجی پکن را مشخص کرده است اما این ادعا صرفاً یک شعار حماسی برای مصرف داخلی نیست؛ ریشه‌های این بدبینی نسبت به بقای هژمونی غرب به بحران مالی ۲۰۰۸ بازمی‌گردد. چینی‌ها در آن مقطع دریافتند که مدل سرمایه‌داری لیبرال نه فقط مضمون از خطا نیست، بلکه مستعد فروپاشی‌های سیستمی است. بازگشت دوباره ترامپ به قدرت در سال ۲۰۲۴، از دید پکن مهر تأییدی بود بر اینکه دموکراسی آمریکایی دچار اختلال عملکردی شده و دیگر قادر به تولید ثبات نیست.

**کالبدشکافی بیماری‌های مزمن آمریکا از دیدگاه پکن**

تحلیلگران چینی، از جمله پژوهشگرانی که جاناتان زین و الی ماتئیس در اندیشکده بروکینگز آژانسان را برررسی کرده‌اند، افول آمریکا را در سه لایه کلان تحلیل می‌کنند:

انضطاط اقتصادی: پکن معتقد است اقتصاد آمریکا از تولید واقعی فاصله گرفته و به سمت مالی‌سازی افراطی حرکت کرده است. تپه شدن ظرفیت‌های صنعتی و بدهی عمومی فوق‌سنگین که اکنون از مرزهای بحرانی عبور کرده، زیربنای قدرت واشنگتن را سست کرده است.

فروسویی نظامی: هزینه‌های گزاف نگهداری پایگاه‌های نظامی در سراسر جهان و ایفای نقش پلیس جهانی در حالی که بنیه اقتصادی در حال تضعیف است، آمریکا را در وضعیت بی‌قرار داده که دیگر توان مدیریت هم‌زمان چندین بحران را ندارد. دوقطبی‌گری سیاسی: دوقطبی شدن جامعه آمریکا به سطحی رسیده که دیگر اجماع ملی بر سر مسائل کلان وجود ندارد. ظهور پوپولیسم از نظر پکن، نشانه آن است که سیستم سیاسی آمریکا به جای حل مسئله، خود به متشأ بحران تبدیل شده است.

**اضطراب هژمون: چرا قدرت ضعیف خطرناک است؟**

بخش کلیدی گزارش اکونومیست به مفهوم اضطراب هژمون می‌پردازد. این همان نقطه‌ای است که احتیاط چینی‌ها را توجیه می‌کند. پکن بر این باور است که وقتی یک قدرت بزرگ حسی می‌کند جایگش در حال غصب شدن است، رفتارهای تهاجمی، غیرمنتظلی و بی‌پیش‌بینی ناپذیر نشان می‌دهد.

اقدامات سال‌های اخیر واشنگتن، از مداخلات نادر در آمریکای لاتین و ونزوئلا تا تنش آفرینی در غرب آسیا و فشار بر متحدان برای بایکوت تکنولوژیک چین، همگی از نظر پکن نشانه‌هایی از این اضطراب هستند. به همین دلیل، با وجود باور به افول آمریکا، پکن از دگرگیری مستقیم برهمنی‌زی‌کند، چرا که یک امپراتوری در حال سقوط را مستعد دست‌زدن به گزینه‌های انتحاری می‌بیند.

**واقع‌گرایی در پکن: قدرت مطلق در برابر نفوذ نسبی**

با وجود تئوری افول، جریان‌های معتدل‌تر در دانشگاه‌های برجسته نظیر تحلیل تسینگ‌هوای و پکن هشدار می‌دهند که نباید دچار خطای محاسباتی شد. دایو معتقد است هژمونی آمریکا (به معنای توان رهبری نهادها) آسیب‌دیده اما قدرت سخت آمریکا (اقتصاد و نظامی‌گری) هنوز پابرجاست. همچنین وانگ‌جی‌سی یادآوری می‌کند که آمریکا بارها در تاریخ خود توانسته پس از بحران‌های بزرگ، به تعادل بازگردد و پیشرفت‌های این کشور در حوزه هوش مصنوعی و فناوری‌های نوین نشان می‌دهد که هنوز نباید فاتحه این قدرت را خواند.

**دیدار در پکن: مواجهه با رهبر قدرت برابرنفوذ نسبی**

در اواسط ماه مه ۲۰۲۶، قرار است شی جین‌پینگ میزبان دونالد ترامپ باشد. این دیدار از نگاه ناظران، نقطه عطف دیپلماتی قرن جدید است. شی جین‌پینگ در حالی مقابل ترامپ می‌نشیند که نه از شکوه دفتر بیخیمی مرعوب است و نه از تهدیدات نظامی واشنگتن هراسی دارد. وی، ترامپ را به مثابه مدیرعامل شرکتی می‌بیند که در حال ورشکستگی است اما هنوز اسلحه به دست دارد.

**برابند راهبردی**

گزارش اکونومیست و تحلیل نخبگان چینی نشان می‌دهد که جهان با یک پارادوکس بزرگ روبه‌روست: هرچه آمریکا ضعیف‌تر می‌شود، به دلیل از دست دادن ابزارهای دیپلماتیک و اقتصادی، تمایل بیشتری به استفاده از ابزارهای سخت و امنیتی پیدا می‌کند. پکن این موضوع را درک کرده و راهبرد خود را بر مبنای صبر راهبردی و اجتناب از تحریک مستقیم بنا نهاده است. برای اقتصاد جهانی، این احتیاط چینی‌ها خبر خوبی است؛ زیرا منابع از برخورد سخت‌و زبر ابرقدرت می‌شودا مابرای واشنگتن، این سردی و نگاه تحقیرآمیز پکن، تلخ‌ترین واقعیت در دوران پس از جنگ سرد محسوب می‌شود. آمریکا دیگر لزوماً الگو نیست؛ بلکه تنها یک مانع خطرناک است که باید با احتیاط از کنار آن عبور کرد.

نبض اقتصاد را در دست بگیرید



# جنگ علیه ایران ذخیره نفت جهان را با سرعت بی‌سابقه‌ای می‌بلعد

## گزارش

**🇺🇸** جهان اکنون در حال سوزاندن آخرین ضربه‌گیرهای اقتصادی خود در برابر شوک ناشی از جنگ علیه ایران است.

بلومبرگ در گزارشی به پیام‌های عمیق جنگ علیه ایران بر ذخایر جهانی نفت پرداخته و هشدار داده است که جهان با سرعتی بی‌سابقه در حال مصرف ذخیره اضطراری انرژی خود

است؛ روندی که می‌تواند اقتصاد جهانی را به آستانه کمبودهای شدید و جهش‌های تازه قیمتی برساند.

# حاکمیت ایران بر تنگه هرمز چطور فرسایش مالی متحدان آمریکا را رقم زد



**امارات: خروج از اوپک به نشانه بحران**

امارات متحده عربی گام رادیکال‌تری برداشت و در اول ماه مه، خروج خود از سازمان اوپک را اعلام کرد. این تصمیم که زلزله اقتصادی توصیف شده، ناشی از نیاز مبرم ابوظبی به افزایش تولید نفت و تبدیل ذخایر به نقدینگی برای تأمین هزینه‌های دفاعی و بازسازی است.

داده‌های رسمی نشان می‌دهد که مازاد مالی امارات که قبل از جنگ حدود ۶ درصد تولید ناخالص داخلی بود، اکنون به صفر رسیده است. دولت امارات مجبور شده سرمایه‌گذاری‌های عظیم خارجی خود را نیز مورد بازبینی قرار دهد. وزارت خارجه آمریکا در دوم ماه مه اعلام کرد که فروش نظامی به ارزش بیش از ۸.۶ میلیارد دلار به متحدان خاورمیانه از جمله قطر، کویت و امارات تصویب شده است.

**بومی‌سازی صنایع دفاعی: راهبرد جدید خلیج فارس**

بر اساس گزارشی که موسسه استراتفور در اول ماه مه منتشر کرده، کشورهای خلیج فارس به این نتیجه رسیده‌اند که زنجیره تأمین تسلیحات غربی بسیار گند عمل می‌کند. به همین دلیل، این کشورها راهبرد استقلال استراتژیک را در پیش گرفته‌اند.

هدف اعلام شده، بومی‌سازی ۵۰ درصد از صنایع دفاعی تا سال ۲۰۳۰ است اما این تغییر راهبرد هزینه سنگینی دارد. برآورد‌ها نشان می‌دهد که بین ۴۰ تا ۵۵ درصد از جریان‌های نقدی جدید صندوق‌های ثروت ملی باید صرف دفاع، امنیت غذایی و امنیت آبی شود. در نتیجه، سرعت اجرای پروژه‌های چشم‌انداز آینده در این کشورها به طور محسوسی کاهش خواهد یافت.

مجموع هزینه‌های دفاعی کشورهای خلیج فارس به ۱۱۷ تا ۱۲۰ میلیارد دلار در سال رسیده است. این رقم، منطقه خلیج فارس را در زمره بالاترین مناطق جهان از نظر هزینه‌های نظامی قرار می‌دهد.

عایش کارشناس هشدار داده که ادامه این روند بدون بومی‌سازی صنایع دفاعی، به معنای فرار سرمایه‌های کلان این پول‌ها اکنون به سمت قراردادهای تسلیحاتی سرازیر شده که قرارداد خرید سامانه پدافندی پاتریوت به ارزش ۹ میلیارد دلار و سفارشات اضطراری از تأمین‌کنندگان غیرسنّتی مانند کره جنوبی و ترکیه نمونه‌هایی از آن است.

Charsoogh newspaper

■ چهارشنبه ۲۳ اردیبهشت ۱۴۰۵ ■ سال دوم ■ شماره ۴۵۹

است؛ به‌گونه‌ای که روزانه حدود ۴٫۸ میلیون بشکه از ذخایر جهان کاسته شده است. این رقم بسیار بیشتر از هر کاهش فصلی دیگری در تاریخ است. ذخایر قابل مشاهده جهانی در حال حاضر به پایین‌ترین سطح خود از سال ۲۰۱۸ نزدیک می‌شود.

**۲. نزدیک شدن به سطح بحران عملیاتی**

کارشناسان هشدار می‌دهند که اگر تنگه هرمز باز نشود جهان تا ماه ژوئن وارد سطح فشار عملیاتی و تا سپتامبر به حداقل ذخیره ضروری خواهد رسید؛ نقطه‌ای که حتی عملکرد عادی پالایشگاه‌ها و خطوط انتقال نفت نیز مختل می‌شود. ذخایر استراتژیک نفت آمریکا نیز در آستانه پایین‌ترین سطح خود از سال ۱۹۸۴ قرار دارد.

**۳. افزایش خطر جهش‌های شدید قیمت و کمبود سوخت**

کاهش سریع ذخایر باعث شده بازار انرژی در برابر هر شوک جدیدی بسیار حساس‌تر شود و خطر افزایش شدید قیمت نفت، کمبود سوخت و تشدید تورم جهانی به‌طور جدی افزایش یابد.

**۴. آسیب‌دار خط مقدم بحران انرژی**

کشورهایی مانند اندونزی، پاکستان، ویتنام و فیلیپین بیش از دیگران در معرض کمبود فوری سوخت قرار دارند و برخی از آنها ممکن است ظرف چند هفته با کاهش بحرانی ذخایر مواجه شوند.

**۵. بحران تازه در سوخت هوایی اروپا**

ذخایر سوخت جت در اروپا نیز به سرعت در حال کاهش است و هم‌زمان با نزدیک شدن فصل سفرهای تابستانی، کشورهایمانند آلمان، فرانسه و بریتانیا با خطر کمبود سوخت هواپیما روبه‌رو شده‌اند.

**۶. کاهش قدرت مداخله دولت‌ها**

اگرچه دولت‌ها بخشی از ذخایر استراتژیک خود را آزاد کرده‌اند، اما ادامه این روند خود به فرسایش بیشتر سپردفاعی بازار انرژی منجر می‌شود و توان مقابله با بحران‌های بعدی را کاهش می‌دهد.

**۷. جمع بندی**

گزارش بلومبرگ تصریح می‌کند که جهان اکنون در حال سوزاندن آخرین ضربه‌گیرهای اقتصادی خود در برابر شوک ناشی از جنگ ایران است. با اتمام این ذخایر و تداوم محاصره‌های متقابل، دولت‌ها دیگر ابزاری برای مهار جهش قیمت‌ها نخواهند داشت و اقتصاد جهانی بدون هیچ حفاظی در برابر رکود ناشی از کمبود سوخت قرار خواهد گرفت.

## چگونه ترامپ بحران اقتصادی و شکاف سیاسی آمریکا را عمیق‌تر کرد؟

**🇺🇸** ترامپ با بهره‌گیری از ناراضیاتی اقتصادی به قدرت بازگشت، اما حالا همین بحران، تهدیدی برای جمهوری خواهان است. تحلیل تازه شبکه خبری سی‌ان‌ان نشان می‌دهد جابه‌جایی مداوم قدرت میان دو حزب اصلی آمریکا اکنون به وضعیت عادی جدید سیاست این کشور تبدیل شده است؛ روندی که به‌خوبی تحلیلگران، ریشه اصلی آن در ناراضیاتی اقتصادی گسترده و ناتوانی دولت‌ها در حل مشکلات معیشتی مردم قرار دارد.

بر اساس این تحلیل که رونالد براونشتاین نوشته است، از سال ۲۰۰۰ تاکنون در ۱۱ مورد از ۱۳ انتخابات مهم آمریکا، کنترل کاخ سفید، مجلس نمایندگان یا سنا میان دموکرات‌ها و جمهوری خواهان دست به دست شده است؛ اتفاقی که در قرن بیستم بسیار متخرف می‌د.

این گزارش می‌گوید کاهش مداوم محبوبیت دونالد ترامپ اکنون شانس دموکرات‌ها را برای بازپس‌گیری مجلس نمایندگان و حتی سنا در انتخابات میان‌دوره‌ای نوامبر ۲۰۲۶ افزایش داده است، به‌اعتقاد تحلیلگران، این روند ادامه‌همان چرخه بی‌ثباتی سیاسی است که طی سال‌های اخیر در آمریکا شکل گرفته است. طبق این تحلیل، بخش مهمی از رأی‌دهندگان آمریکایی، به‌ویژه حدود ۱۵ درصد رأی‌دهندگان مستقل و نوسانی، دیگر مانند گذشته تحت تأثیر مباحث فرهنگی و هویتی رأی نمی‌دهند، بلکه وضعیت اقتصادی را معیار اصلی تصمیم‌گیری خود قرار داده‌اند. افزایش نابرابری درآمدی، رشد کند دستمزدها و فشار تورم پس از کرونا باعث شده است بسیاری از خانواده‌های آمریکایی، به‌خصوص شش‌رقاد تحصیلات دانشگاهی، احساس کنند شرایط زندگی‌شان از نسل قبل دشوارتر شده است.

کارشناسان اقتصادی برآورد کرده‌اند اگر روند نابرابری درآمدی از دهه ۱۹۷۰ م‌هوار شده بود، درآمد متوسط خانواده‌های آمریکایی امروز حدود ۳۰ هزار دلار بیشتر بود.

ترامپ در انتخابات ۲۰۲۴ با استفاده از همین ناراضیاتی اقتصادی توانست بار دیگر به قدرت بازگردد، اما اکنون همان بحران اقتصادی را کاملاً حزبی تبدیل کرده؛ امری که برای جمهوری خواهان تبدیل شده است. گزارش تأکید می‌کند که رأی‌دهندگان مستقل از سال ۲۰۱۷ تاکنون تقریباً هیچ‌گاه نگاه مثبتی به وضعیت اقتصادی نداشته‌اند و موضوعاتی مانند قیمت بنزین و مواد غذایی همچنان تعیین‌کننده‌ترین عامل در قضاوت آنهاست.

تحلیل‌سازان این همچنین بخشی از این بی‌ثباتی را ناشی از رفتارهای افراطی و کاملاً حزبی دولت‌ها، به‌ویژه دولت ترامپ، می‌داند. استفاده گسترده از سازوکارهای حزبی برای تصویب لوایح بزرگ، از جمله طرح یک لایحه بزرگ و زیبا و همچنین انکای بیش از حد به دستورات اجرایی، موجب تشدید واکنش جناح محافظان و افزایش دوقطبی‌سازی سیاسی شده است. برخی تحلیلگران سیاسی، از جمله لین وارنر نویسنده کتاب بحران هویت، معتقدند ترامپ سیاست آمریکا را از مسائل اقتصادی به سمت مباحث هویتی و فرهنگی سوق داد؛ تغییری که باعث تثبیت شدید پایگاه‌های حزبی شد، در نتیجه، اکنون حدود ۸۵ درصد رأی‌دهندگان عملاً به یکی از دو حزب وابسته‌اند و تنها بخش کوچکی از رأی‌دهندگان مستقل هستند که در هرانتخابات، حزب حاکم را تثبیت می‌کنند.

این گزارش در نهایت تصویری تکران‌کننده از آینده سیاسی آمریکا ارائه می‌دهد و می‌گوید نه دموکرات‌ها و نه جمهوری خواهان، از جمله دولت فعلی ترامپ، تاکنون نتوانسته‌اند پاسخ مؤثری به مشکلات اصلی مردم عادی بدهند. به‌باور تحلیلگران تا زمانی که بحران هزینه‌های زندگی و نابرابری اقتصادی حل نشود، آمریکا همچنان گرفتار چرخه پر هزینه و فرس آینده تغییر مداوم قدرت خواهد ماند؛ چرخه‌ای که ترامپ با شعارهای پوپولیستی خود آن را تشدید کرد، اما نتوانست متوقف سازد.



### بازار خودرو بر سایه افت تولید و التهاب روانی

افت تولید در صنعت خودرو هم‌زمان با شکل‌گیری انتظارات تورمی در بازار، قیمت‌ها را با نوسان همراه کرده است اما مسئولان وزارت صمت معتقدند با افزایش عرضه‌و اجرای طرح‌های فروش، بازار به تعادل با خواهد گشت.

در حالی که طی هفته‌های اخیر قیمت خودرو در بازار با نوسانات قابل توجهی مواجه شده، مسئولان دولتی این افزایش قیمت را نه ناشی از عوامل بنیادی اقتصاد، بلکه حاصل فضای روانی و کاهش موقت تولید عنوان می‌کنند. حسین فرهی‌زاده، رئیس سازمان حمایت مصرف‌کنندگان و تولیدکنندگان، با اشاره به وضعیت قیمت‌ها در صنعت خودرو اعلام کرد: تعیین قیمت خودرو در حوزه اختیارات شورای رقابت قرار دارد و تاکنون افزایش قیمت کارخانه‌ای اعمال نشده است. به گفته‌وی، کنترل قیمت‌ها در بازار نیز مستلزم افزایش تولید و عرضه خودرو است. در همین حال، عزت‌الله زارعی، سخنگوی وزارت صنت، معدن و تجارت، شکل‌گیری التهاب در بازار خودرو را ناشی از یک فضای روانی می‌داند و گفت: حمله به برخی واحدهای بزرگ فولادی از جمله فولاد مبارکه، فولاد خوزستان و فولادسپیددشت موجب شد این تصور در جامعه ایجاد شود که تولید این صنایع مختل شده و در نتیجه تولید خودرو نیز کاهش خواهد یافت. همین نگرانی‌ها سبب شد برخی افراد خودرو را به‌عنوان یک کالای سرمایه‌ای تلقی کرده‌و موجی از تقاضای هیجانی در بازار شکل بگیرد. زارعی تأکید کرد: افزایش قیمت خودرو معمولاً تابع عواملی مانند رشد نرخ ارز، تورم، محدودیت در عرضه یا تغییر سیاست‌های اقتصادی است، اما نوسانات اخیر بازار با هیچ‌یک از این عوامل همخوانی ندارد.

به گفته‌وی، نرخ ارز تغییر محسوسی نداشته و تورم فروردین‌ماه نیز نسبت به اسفند افزایش چشمگیری نداشته است؛ بنابراین افزایش‌های لحظه‌ای قیمت خودرو در بازار بیشتر ریشه در رفتارهای هیجانی داشته است. از سوی دیگر، آمار تولید خودرو سازان نشان می‌دهد صنعت خودرو در فروردین‌ماه با افت قابل توجهی مواجه شده است؛ موضوعی که می‌تواند به تقویت نگرانی‌های بازار دامن زده باشد. براساس داده‌های منتشرشده، ایران خودرو در فروردین‌ماه سال جاری حدود ۱۳ هزار دستگاه خودرو تولید کرده، در حالی که تولید این شرکت در مدت مشابه سال گذشته ۲۹ هزار و ۴۰۰ دستگاه بوده است؛ به این ترتیب تولید بزرگ‌ترین خودروساز کشور حدود ۵۶ درصد کاهش یافته است.

سایا نیز بیشترین افت تولید را تجربه کرده است. این شرکت در فروردین‌ماه امسال تنها هزار و ۴۲۷ دستگاه خودرو تولید کرده، در حالی که تولید آن در مدت مشابه سال گذشته ۱۱۶۴ هزار و ۱۷۶ دستگاه ثبت شده بود؛ افتی نزدیک به ۸۹ درصد که ناشی می‌دهد این شرکت بیش از سایر رقابت‌تأثیر توقف‌ها و اختلال‌های ناشی از شرایط اخیر قرار گرفته است.

پارس خودرو نیز با تولید ۶۹۰ دستگاه خودرو در فروردین‌ماه، نسبت به تولید ۴ هزار و ۴۷۷ دستگاهی سال گذشته کاهش قابل توجهی را ثبت کرده است. در این شرکت تولید برخی محصولات کلیدی از جمله کوئیک معمولی و سانایا متوقف شده که احتمالاً ناشی از اختلال در تأمین قطعات یا اولویت‌بندی خطوط تولید بوده است.
ایان حال، مسئولان وزارت صمت معتقدند بازرگ‌گیری کامل فعالیت خودروسازان، افزایش عرضه و اجرای طرح‌های پیش فروش، بازار خودرو به تدریج از فضای هیجانی فاصله خواهد گرفت و تعادل نسبی میان عرضه و تقاضا برقرار می‌شود.

### مصوبه جدید شورای رقابت به ضرر خریداران خودرو است

رئیس اتحادیه صنف نمایشگاه‌داران خودروی تهران با اشاره به مصوبه جدید شورای رقابت در خصوص خودروهای مونتاژی گفت: این مصوبه مجوزی برای برداشتن پول از جیب مصرف‌کننده و خریدار واقعی خودروی مونتاژی است.
اسد کریمی درباره آخرین وضعیت معاملاتی در بازار خودرو اظهار داشت: این گونه مصوبه‌ها باعث شوک در بازار خودرو و منجر به افزایش قیمت‌ها خواهد شد.

وی ادامه داد: وقتی قیمت خودروهای داخلی مانند ۲۰۷ به حدود سه میلیارد تومان می‌رسد، فعالان بازار و حتی دارندگان خودرو انتظار دارند که قیمت خودروهای مونتاژی و وارداتی نیز افزایش پیدا کند.

رئیس اتحادیه صنف نمایشگاه‌داران خودروی تهران با اشاره به بی‌ثباتی در بازار خودرو گفت: ثبات قیمتی در بازار وجود ندارد و خریداران و فروشندگان دچار ضرر می‌شوند و این موضوع باعث نارضایتی در معامله می‌شود. وی تأکید کرد: برای شکسته شدن قیمت خودروها در بازار، نیاز به سرعت بخشی در تولید و واردات است که به خاطر سایه جنگ بر سر کشورمان با مشکل روبرو هستیم.

کریمی به تسریع در واردات خودرو تأکید کرد و گفت: به خاطر شرایط حساس و آثار جنگ تحمیلی آمریکایی- صهیونی به کشورمان، مسیریهای واردات خودرو تغییر کرده و این موضوع به تنهایی باعث افزایش ۳۰۰ تا ۴۰۰ میلیونی در هر خودروی وارداتی شده است.

رئیس اتحادیه صنف نمایشگاه‌داران خودروی تهران خاطرنشان کرد: از سوی دیگر افزایش مالیات، عوارض و تعرفه‌های وارداتی روی قیمت تمام‌شده خودروی خارجی تأثیر می‌گذارد و به صورت میانگین در هر خودرو حدود یک میلیارد تومان افزایش قیمت رخ می‌دهد. به گزارش ایرنا، در جلسه هشتصد و سی و ششم شورای رقابت مصوبه ۴۲۷ اصلاح و مصوب شد با توجه به تغییرات قابل ملاحظه در شرایط اقتصادی کشور و تغییرات ناگهانی و قابل ملاحظه نرخ ارز، وابستگی بالای تولید خودروهای مونتاژی به ارز و لزوم تغییر دامنه شمول مصوبه ۴۲۳ شورای رقابت، مصوبه اخیرالذکر و اصلاحات بعدی آن از تاریخ ابلاغ این مصوبه، در موضوع پیش‌فروش خودروهای مونتاژی ملایک عمل نخواهد بود.

پیش از این مصوبه ۴۲۷ تأکید کرده بود در صورتی که خریدار درصدی از قیمت رسمی خودرو را در زمان ثبت نام (نسبت به قیمت کارخانه) پرداخت کرده باشد در این صورت سهمی از خودرو که پیش‌پرداخت آن قبلاً انجام شده بود، مشمول هیچ‌گونه تورم قیمتی احتمالی نمی‌شود و صرفاً بقیه سهم باقیمانده مشمول تورم بخشی احتمالی خواهد بود. این مصوبه شامل خودروهای مونتاژی و بر اساس اعلام وزارت صمت مبنی بر خودروی داخلی با مونتاژی صورت می‌گیرد.

در حالی که طی هفته‌های اخیر قیمت خودرو در بازار با نوسانات قابل توجهی مواجه شده، مسئولان دولتی این افزایش قیمت را نه ناشی از عوامل بنیادی اقتصاد، بلکه حاصل فضای روانی و کاهش موقت تولید عنوان می‌کنند.

حسین فرهی‌زاده، رئیس سازمان حمایت مصرف‌کنندگان و تولیدکنندگان، با اشاره به وضعیت قیمت‌ها در صنعت خودرو اعلام کرد: تعیین قیمت خودرو در حوزه اختیارات شورای رقابت قرار دارد و تاکنون افزایش قیمت کارخانه‌ای اعمال نشده است. به گفته‌وی، کنترل قیمت‌ها در بازار نیز مستلزم افزایش تولید و عرضه خودرو است. در همین حال، عزت‌الله زارعی، سخنگوی وزارت صنت، معدن و تجارت، شکل‌گیری التهاب در بازار خودرو را ناشی از یک فضای روانی می‌داند و گفت: حمله به برخی واحدهای بزرگ فولادی از جمله فولاد مبارکه، فولاد خوزستان و فولادسپیددشت موجب شد این تصور در جامعه ایجاد شود که تولید این صنایع مختل شده و در نتیجه تولید خودرو نیز کاهش خواهد یافت. همین نگرانی‌ها سبب شد برخی افراد خودرو را به‌عنوان یک کالای سرمایه‌ای تلقی کرده‌و موجی از تقاضای هیجانی در بازار شکل بگیرد.

زارعی تأکید کرد: افزایش قیمت خودرو معمولاً تابع عواملی مانند رشد نرخ ارز، تورم، محدودیت در عرضه یا تغییر سیاست‌های اقتصادی است، اما نوسانات اخیر بازار با هیچ‌یک از این عوامل همخوانی ندارد.

به گفته‌وی، نرخ ارز تغییر محسوسی نداشته و تورم فروردین‌ماه نیز نسبت به اسفند افزایش چشمگیری نداشته است؛ بنابراین افزایش‌های لحظه‌ای قیمت خودرو در بازار بیشتر ریشه در رفتارهای هیجانی داشته است.

از سوی دیگر، آمار تولید خودرو سازان نشان می‌دهد صنعت خودرو در فروردین‌ماه با افت قابل توجهی مواجه شده است؛ موضوعی که می‌تواند به تقویت نگرانی‌های بازار دامن زده باشد. براساس داده‌های منتشرشده، ایران خودرو در فروردین‌ماه سال جاری حدود ۱۳ هزار دستگاه خودرو تولید کرده، در حالی که تولید این شرکت در مدت مشابه سال گذشته ۲۹ هزار و ۴۰۰ دستگاه بوده است؛ به این ترتیب تولید بزرگ‌ترین خودروساز کشور حدود ۵۶ درصد کاهش یافته است.

سایا نیز بیشترین افت تولید را تجربه کرده است. این شرکت در فروردین‌ماه امسال تنها هزار و ۴۲۷ دستگاه خودرو تولید کرده، در حالی که تولید آن در مدت مشابه سال گذشته ۱۱۶۴ هزار و ۱۷۶ دستگاه ثبت شده بود؛ افتی نزدیک به ۸۹ درصد که ناشی می‌دهد این شرکت بیش از سایر رقابت‌تأثیر توقف‌ها و اختلال‌های ناشی از شرایط اخیر قرار گرفته است.

پارس خودرو نیز با تولید ۶۹۰ دستگاه خودرو در فروردین‌ماه، نسبت به تولید ۴ هزار و ۴۷۷ دستگاهی سال گذشته کاهش قابل توجهی را ثبت کرده است. در این شرکت تولید برخی محصولات کلیدی از جمله کوئیک معمولی و سانایا متوقف شده که احتمالاً ناشی از اختلال در تأمین قطعات یا اولویت‌بندی خطوط تولید بوده است.

رئیس اتحادیه صنف نمایشگاه‌داران خودروی تهران با اشاره به مصوبه جدید شورای رقابت در خصوص خودروهای مونتاژی گفت: این مصوبه مجوزی برای برداشتن پول از جیب مصرف‌کننده و خریدار واقعی خودروی مونتاژی است.
اسد کریمی درباره آخرین وضعیت معاملاتی در بازار خودرو اظهار داشت: این گونه مصوبه‌ها باعث شوک در بازار خودرو و منجر به افزایش قیمت‌ها خواهد شد.

وی ادامه داد: وقتی قیمت خودروهای داخلی مانند ۲۰۷ به حدود سه میلیارد تومان می‌رسد، فعالان بازار و حتی دارندگان خودرو انتظار دارند که قیمت خودروهای مونتاژی و وارداتی نیز افزایش پیدا کند.

رئیس اتحادیه صنف نمایشگاه‌داران خودروی تهران با اشاره به مصوبه جدید شورای رقابت در خصوص خودروهای مونتاژی گفت: این مصوبه مجوزی برای برداشتن پول از جیب مصرف‌کننده و خریدار واقعی خودروی مونتاژی است.
اسد کریمی درباره آخرین وضعیت معاملاتی در بازار خودرو اظهار داشت: این گونه مصوبه‌ها باعث شوک در بازار خودرو و منجر به افزایش قیمت‌ها خواهد شد.

وی ادامه داد: وقتی قیمت خودروهای داخلی مانند ۲۰۷ به حدود سه میلیارد تومان می‌رسد، فعالان بازار و حتی دارندگان خودرو انتظار دارند که قیمت خودروهای مونتاژی و وارداتی نیز افزایش پیدا کند.

رئیس اتحادیه صنف نمایشگاه‌داران خودروی تهران با اشاره به مصوبه جدید شورای رقابت در خصوص خودروهای مونتاژی گفت: این مصوبه مجوزی برای برداشتن پول از جیب مصرف‌کننده و خریدار واقعی خودروی مونتاژی است.
اسد کریمی درباره آخرین وضعیت معاملاتی در بازار خودرو اظهار داشت: این گونه مصوبه‌ها باعث شوک در بازار خودرو و منجر به افزایش قیمت‌ها خواهد شد.

رئیس اتحادیه صنف نمایشگاه‌داران خودروی تهران با اشاره به مصوبه جدید شورای رقابت در خصوص خودروهای مونتاژی گفت: این مصوبه مجوزی برای برداشتن پول از جیب مصرف‌کننده و خریدار واقعی خودروی مونتاژی است.
اسد کریمی درباره آخرین وضعیت معاملاتی در بازار خودرو اظهار داشت: این گونه مصوبه‌ها باعث شوک در بازار خودرو و منجر به افزایش قیمت‌ها خواهد شد.

رئیس اتحادیه صنف نمایشگاه‌داران خودروی تهران با اشاره به مصوبه جدید شورای رقابت در خصوص خودروهای مونتاژی گفت: این مصوبه مجوزی برای برداشتن پول از جیب مصرف‌کننده و خریدار واقعی خودروی مونتاژی است.
اسد کریمی درباره آخرین وضعیت معاملاتی در بازار خودرو اظهار داشت: این گونه مصوبه‌ها باعث شوک در بازار خودرو و منجر به افزایش قیمت‌ها خواهد شد.

رئیس اتحادیه صنف نمایشگاه‌داران خودروی تهران با اشاره به مصوبه جدید شورای رقابت در خصوص خودروهای مونتاژی گفت: این مصوبه مجوزی برای برداشتن پول از جیب مصرف‌کننده و خریدار واقعی خودروی مونتاژی است.
اسد کریمی درباره آخرین وضعیت معاملاتی در بازار خودرو اظهار داشت: این گونه مصوبه‌ها باعث شوک در بازار خودرو و منجر به افزایش قیمت‌ها خواهد شد.

رئیس اتحادیه صنف نمایشگاه‌داران خودروی تهران با اشاره به مصوبه جدید شورای رقابت در خصوص خودروهای مونتاژی گفت: این مصوبه مجوزی برای برداشتن پول از جیب مصرف‌کننده و خریدار واقعی خودروی مونتاژی است.
اسد کریمی درباره آخرین وضعیت معاملاتی در بازار خودرو اظهار داشت: این گونه مصوبه‌ها باعث شوک در بازار خودرو و منجر به افزایش قیمت‌ها خواهد شد.

رئیس اتحادیه صنف نمایشگاه‌داران خودروی تهران با اشاره به مصوبه جدید شورای رقابت در خصوص خودروهای مونتاژی گفت: این مصوبه مجوزی برای برداشتن پول از جیب مصرف‌کننده و خریدار واقعی خودروی مونتاژی است.
اسد کریمی درباره آخرین وضعیت معاملاتی در بازار خودرو اظهار داشت: این گونه مصوبه‌ها باعث شوک در بازار خودرو و منجر به افزایش قیمت‌ها خواهد شد.

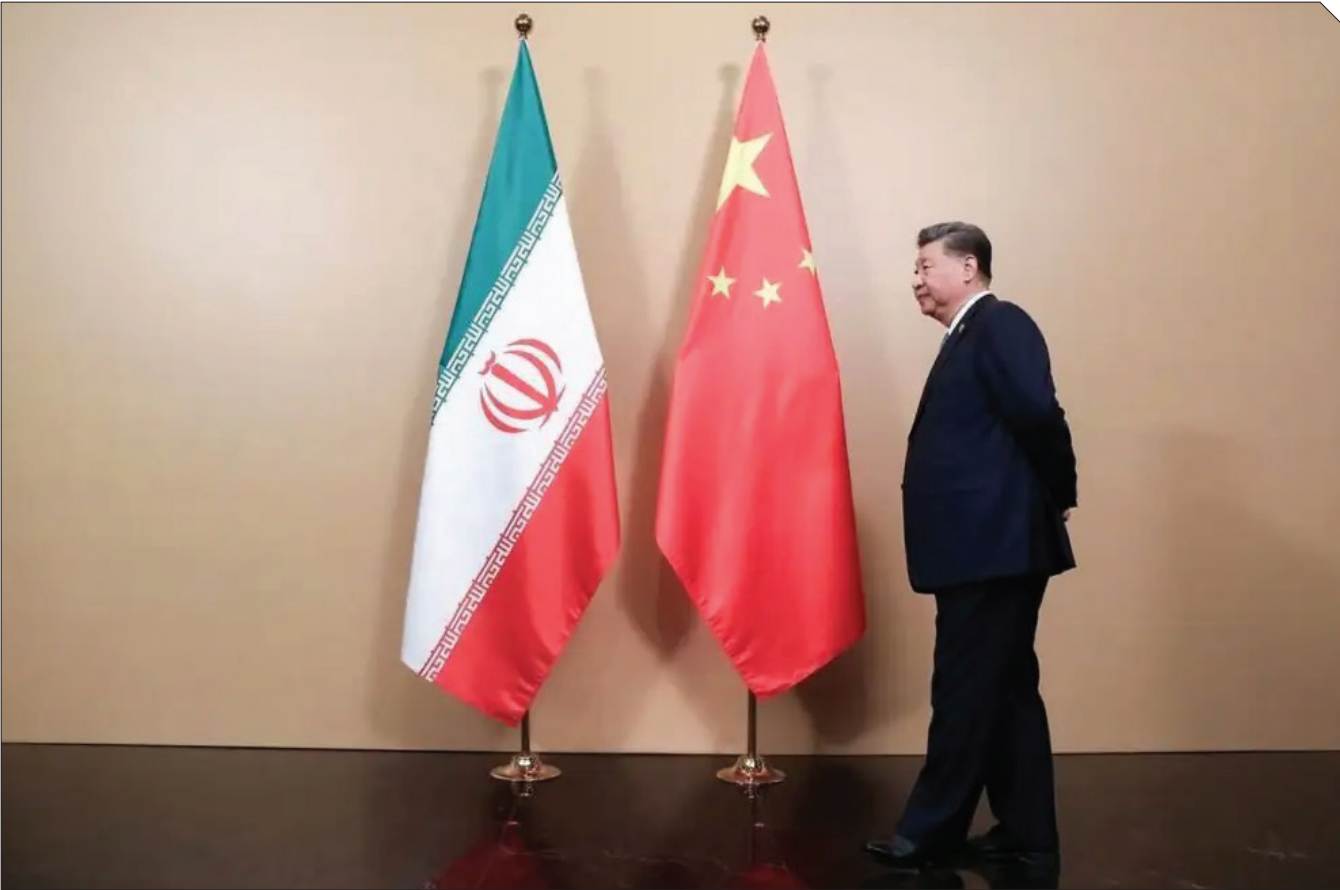
رئیس اتحادیه صنف نمایشگاه‌داران خودروی تهران با اشاره به مصوبه جدید شورای رقابت در خصوص خودروهای مونتاژی گفت: این مصوبه مجوزی برای برداشتن پول از جیب مصرف‌کننده و خریدار واقعی خودروی مونتاژی است.
اسد کریمی درباره آخرین وضعیت معاملاتی در بازار خودرو اظهار داشت: این گونه مصوبه‌ها باعث شوک در بازار خودرو و منجر به افزایش قیمت‌ها خواهد شد.

رئیس اتحادیه صنف نمایشگاه‌داران خودروی تهران با اشاره به مصوبه جدید شورای رقابت در خصوص خودروهای مونتاژی گفت: این مصوبه مجوزی برای برداشتن پول از جیب مصرف‌کننده و خریدار واقعی خودروی مونتاژی است.
اسد کریمی درباره آخرین وضعیت معاملاتی در بازار خودرو اظهار داشت: این گونه مصوبه‌ها باعث شوک در بازار خودرو و منجر به افزایش قیمت‌ها خواهد شد.

رئیس اتحادیه صنف نمایشگاه‌داران خودروی تهران با اشاره به مصوبه جدید شورای رقابت در خصوص خودروهای مونتاژی گفت: این مصوبه مجوزی برای برداشتن پول از جیب مصرف‌کننده و خریدار واقعی خودروی مونتاژی است.
اسد کریمی درباره آخرین وضعیت معاملاتی در بازار خودرو اظهار داشت: این گونه مصوبه‌ها باعث شوک در بازار خودرو و منجر به افزایش قیمت‌ها خواهد شد.

رئیس اتحادیه صنف نمایشگاه‌داران خودروی تهران با اشاره به مصوبه جدید شورای رقابت در خصوص خودروهای مونتاژی گفت: این مصوبه مجوزی برای برداشتن پول از جیب مصرف‌کننده و خریدار واقعی خودروی مونتاژی است.
اسد کریمی درباره آخرین وضعیت معاملاتی در بازار خودرو اظهار داشت: این گونه مصوبه‌ها باعث شوک در بازار خودرو و منجر به افزایش قیمت‌ها خواهد شد.

رئیس اتحادیه صنف نمایشگاه‌داران خودروی تهران با اشاره به مصوبه جدید شورای رقابت در خصوص خودروهای مونتاژی گفت: این مصوبه مجوزی برای برداشتن پول از جیب مصرف‌کننده و خریدار واقعی خودروی مونتاژی است.
اسد کریمی درباره آخرین وضعیت معاملاتی در بازار خودرو اظهار داشت: این گونه مصوبه‌ها باعث شوک در بازار خودرو و منجر به افزایش قیمت‌ها خواهد شد.



# ایران می‌تواند نقطه تکیه‌گاه لجستیکی چین شود؟

که می‌توان آن را هاب مکمل نامید؛ نه جایگزین کانال سوئز یا خلیج فارس، بلکه مکمل آن‌ها در زمان بحران و ازدحام.

در این چارچوب، ایران روی کاغذ جذاب است؛ به خاطر ترکیب

کم‌نظیر اتصال به آسیای مرکزی، قفقاز، خلیج فارس، دریای عمان و خزر و اما فاصله روی کاغذ تا روی زمین را فقط با طراحی سناریوهای واقعی اتصال و اصلاح ریسک‌های نهادی می‌توان پر کرد.

که می‌توان آن را هاب مکمل نامید؛ نه جایگزین کانال سوئز یا خلیج فارس، بلکه مکمل آن‌ها در زمان بحران و ازدحام.

در معماری ابتکار کمربند راه، ریل نقش ستون فقرات را دارد. چین از سال‌ها پیش، روی ریل به عنوان ابزار زمینی‌سازی بخشی از تجارت خود با اروپا حساب کرده است. در این حوزه، ایران تاکنون عمدتاً کنار خط ایستاده و نظاره‌گر بوده و اگر بخواهد وارد زمین بازی شود، چند سناریو ملموس پیش رو دارد:

اول، کریدور چین-آسیای مرکزی-ایران-ترکیه-اروپا؛ قطارهای باری چین که امروز از مسیرهای شمالی‌تر (مثل قزاقستان-روسیه) به اروپا می‌روند، در یک سناریوی جایگزین می‌تواند از آسیای مرکزی وارد ایران شوند (سرخس، اینچه‌برون و …). از آنجا، شبکه ریلی ایران آن‌ها را به ترکیه و سپس به اروپا می‌رساند.

این مسیر، اگرچه از نظر مسافت در برخی نقاط طولانی‌تر از گزینه‌های قفقازی است اما می‌تواند به لحاظ ظرفیت و تنوع

مقصد جذاب شود؛ به شرطی که ریل داخل ایران از نظر سرعت، ظرفیت و استانداردهای لجستیکی جدی گرفته شود.

دوم، اتصال غیرمستقیم به CPEC از طریق پاکستان؛ کریدور اقتصادی چین-پاکستان (CPEC) امروز بیشتر به عنوان محور چین-پاکستان-گوادر شناخته می‌شود اما اگر ایران بتواند یک اتصال ریلی پایدار با پاکستان (از محورهایی مثل زاهدان یا گزینه‌های مشابه) ایجاد کند، در عمل حلقه‌ای بین ابتکار کمربند و راه و CPEC می‌شود. در این حالت شرق حلقه به چین متصل است، غرب حلقه می‌تواند به ترکیه، عراق یا حتی بنادر مدیترانه وصل شود. در چنین سناریویی، ایران دیگر صرفاً یک مسیر فرعی نیست، بلکه گرهی است که دو پروژه راهبردی چین را هم به وصل می‌کند.

سوم، هم‌نشینی کریدور شمال-جنوب با شبکه ابتکار کمربند و راه؛ کریدور شمال-جنوب (روسیه-قفقاز-آسیای مرکزی-ایران-خلیج فارس) اگر به طور هوشمند با کمربند و راه گره بخورد، می‌تواند یک مسیر ترکیبی جدید بسازد؛ ترکیبی که در آن بخشی از تجارت چین با روسیه و اروپا از طریق ایران عبور می‌کند. اینجا

اتصال دریایی: ترکیب هرمز، عمان و خزر در یک تصویر واحد نقش ایران در راهبرد دریایی چین فقط به تنگه هرمز محدود نمی‌شود. اگر تصویر را کمی وسیع‌تر ببینیم، دو محور مهم قابل ترسیم است:

محور جنوب: خلیج فارس، دریای عمان، اقیانوس هند؛ بنادر جنوبی ایران- از بندرعباس تا چابهار- بالقوه می‌توانند به عنوان هاب‌های منطقه‌ای برای بخش‌هایی از تجارت چین با غرب آسیا و حتی شرق آفریقا عمل کنند.

اما برای این که چنین نقشی جدی گرفته شود، ایران باید یک تصمیم حاکمیتی مهم بگیرد: آیا می‌خواهد بنادرش فقط ابزار سیاست امنیتی باشند یا آماده است حداقلی از ثبات عملیاتی، قواعد روشن و حضور اپراتورهای بین‌المللی (از جمله چینی) را بپذیرد؟

محور شمال: دریای خزر، بنادر شمالی و شبکه داخلی؛ چین از طریق آسیای مرکزی به حاشیه خزر دسترسی دارد. اگر بنادر شمالی ایران (انزلی، امیرآباد و …) از نظر ظرفیت، تجهیزات و نظم بهره‌برداری ارتقا پیدا کنند، می‌توان یک مسیر ترکیبی طراحی کرد: کالا از چین به بنادر شرقی خزر می‌رسد، از آنجا به بنادر ایران منتقل می‌شود و سپس از طریق ریل یا جاده به خلیج فارس، ترکیه یا عراق می‌رود.

چنین ترکیبی، ایران را به یک پل دریایی-خشکی تبدیل می‌کند و برای چین جذاب است، چون امکان کوتاه کردن بخشی از سفر دریایی و افزایش انعطاف در انتخاب مسیر را فراهم می‌کند.

از مسیر حاشیه‌ای به گره مکمل: گارهایی که باید از امروز شروع شوند این که روی نقشه، ایران در مرکز چند کریدور قرار گرفته، یک واقعیت است اما تبدیل شدن به گره مکمل در ذهن تصمیم‌گیران چینی، نیازمند چند تغییر جدی است: کاهش ریسک نهادی؛ چین، مثل هر بازیگر بزرگ دیگر، با ریسک سیاسی کنار می‌آید اما با ریسک نهادی غیرقابل پیش‌بینی نه. ایران باید برای مناطق لجستیکی، بنادر و خطوط ریلی، قواعد نسبتاً پایدار، سازوکارهای داوری قابل اتکا و حدی از استقلال اپراتوری تعریف کند. تصمیم‌های ناگهانی، تغییرات مکرر مقررات و ابهام در حقوق سرمایه‌گذار، هر کدام یک چراغ قرمز برای پکن است.

سرمایه‌گذاری هدفمند، نه پراکنده؛ همه‌جا را نمی‌توان هم‌زمان تبدیل به هاب کرد. ایران باید چند محور ریلی و جاده‌ای کلیدی (شرق-غرب و شمال-جنوب) و چند بندر منتخب را در اولویت قرار دهد و به طور پیوسته ارتقا دهد. تمرینال‌های چندوجهی در نقاط اتصال-جایی که ریل، جاده و بندر به هم می‌رسند- باید محور طراحی باشند.

فرزاد های بلند مدت با بندهای آب توری

اگر قرار است چین بخشی از بار خود را از مسیر ایران عبور دهد، به قراردادهای بلندمدتی نیاز دارد که در آن حجم، تعرفه، زمان بندی و سازوکارهای اضطراری (در صورت تحریم یا بحران) دقیق تعریف شده باشد.

این چاد دقیقاً همان جایی است که مفهوم کریدور ضد شوک می‌تواند از حوزه انرژی به حوزه لجستیک تعمیم یابد.

هاب بودن، محصول تصمیم است، نه جغرافیا

ایران از نظر جغرافیایی، مواد خام لازم برای تبدیل شدن به یک هاب مکمل در راهبرد شرق-غرب چین را دارد اما جغرافیا نهایتاً فقط یک امتیاز اولیه است. آن چه تعیین می‌کند ایران در نقشه ذهنی پکن، مسیری پرریسک و فرعی باقی می‌ماند یا به گره مکمل و قابل اتکا ارتقا پیدا می‌کند، مجموعه‌ای از تصمیم‌های زیرساختی، نهادی و دیپلماتیک در سال‌های پیش روست.

اگر ایران بتواند سه لایه اتصال ریلی، زمینی و دریایی- را به صورت واقع‌بینانه و با مشارکت هدفمند چین و دیگران بازرجاری کند، می‌توان انتظار داشت که در زمان شوک، بخشی از فشار شبکه لجستیکی شرق-غرب به جای عبور از مسیرهای سنتی، روی ایران توزیع شود و در زمان ثبات، این گره مکمل، خود به موتور رشد تجارت و سرمایه‌گذاری تبدیل شود.



که در ده‌های گذشته مازادهای عظیم نفتی به بازارهای مالی آمریکا سرازیر می‌شد، امروز این مازادها به مراتب محدودتر شده‌اند. طبق برآوردها، مجموع مازاد صادرکنندگان نفت در سال گذشته حدود ۲۰۰ میلیارد دلار بوده، در حالی که اقتصادهای آسیای شرقی مازادهایی چندین برابر آن ایجاد کرده‌اند.

در این میان، نقش اقتصاددانان و تحلیلگران مالی در بازتعریف مفهوم دلار در پرنگ‌تر

تصور رایج، نوسانات بازار نفت و تغییرات سریع قیمت‌آن باعث می‌شود اثرات آن بر تجارت جهانی پیچیده‌تر از آن باشد که بتواند به تنهایی پشتوانه سلطه دلار محسوب شود. بسیاری از شرکت‌های بین‌المللی برای مدیریت ریسک ارزی، به‌جای نفت، به قیمت نهاده‌های صنعتی و کالاهای با ثبات‌تر توجه می‌کنند.

این گزارش همچنین به تغییر الگوی ترانه‌ای مالی کشورهای صادرکننده نفت اشاره دارد. در حالی

## بزرگ‌ترین عامل تهدیدکننده دلار سیاست‌های آمریکاست

شده است. برد ستسر از شورای روابط خارجی آمریکا نیز پیش‌تر تأکید کرده بود که توازن جدید حساب‌های جاری جهانی نشان می‌دهد وابستگی ساختاری به درآمد‌های نفتی در حال کاهش است. با وجود این تغییرات، گزارش اکونومیست تأکید می‌کند که تهدید اصلی برای جایگاه دلار نه صرفاً تغییر ارز تسویه نفت، بلکه افزایش بی‌اعتمادی ژئوپلیتیکی نسبت به استفاده از دارایی‌های دلاری در سطح بین‌الملل است. سیاست‌های تحریمی آمریکا و نگرانی کشورها از مسدود شدن دارایی‌هایشان، انگیزه‌ای برای جستجوی مسیرهای مالی جایگزین ایجاد کرده است.

این نگرانی‌ها پیش‌تر نیز از سوی ابراهیم اوئیس مطرح شده بود؛ او از اصطلاح سرمایه‌گروگان برای توصیف دارایی‌هایی استفاده کرده بود که در معرض ریسک‌های سیاسی و حقوقی در نظام

مالی تحت سلطه آمریکا قرار دارند. در جمع‌بندی این گزارش آمده است که اگرچه پترو دلار دیگر نقش محوری دهه‌های گذشته را ندارد، اما جایگاه دلار در نظام مالی جهانی همچنان به مجموعه‌ای پیچیده از عوامل نهادی، تجاری و ژئوپلیتیکی وابسته است. به همین دلیل، حتی در صورت گسترش استفاده از ارزهای جایگزین، گذار از سلطه دلار فرآیندی تدریجی و بلندمدت خواهد بود، نه یک تغییر ناگهانی.



### دولت با اقتدار جلوی افزایش نرخ ارز را بگیرد

عضو هیات رئیسه کمیسیون برنامه، بودجه و محاسبات مجلس شورای اسلامی با انتقاد از افزایش قیمت ارز، گفت: در حالی که فضای جنگی و محدودیت‌های ارتباطی حاکم است و با وجود ثبات نسبی نرخ ارز در ایام جنگ، عده‌ای مخرب و فرصت‌طلب سعی دارند این ذهنیت را ایجاد کنند که کشور با کمبود منابع ارزی مواجه خواهد شد و همین طریق مردم را به سمت جمع‌آوری ارز و افزایش تقاضای کاذب سوق می‌دهند تا ارزش پول ملی کاهش یابد.

بهروز محبی نجم‌آبادی با اشاره به افزایش قیمت ارز و تکالیف بانک مرکزی در مدیریت این بازار به موجب قوانین بالادستی، گفت: با توجه به اتفاقاتی که در مدیریت تنگه هرمز رخ داد و همچنین شرایط جنگ اخیر، طی حدود ۴ روز گذشته شاهد بودیم که جمهوری اسلامی توانست فروش نفت خود را با ارقام قابل توجه و بالایی ادامه دهد و حتی صادرات نفت به هند نیز انجام شد؛ بنابراین به نظر می‌رسد دولت فعلاً از توانمندی مناسبی در حوزه منابع ارزی برخوردار است.

نماینده مردم سبزوار، جوبن و جغتای در مجلس افزود: در چنین شرایطی، برخی افراد با سوء استفاده از فضای روانی جامعه تلاش می‌کنند بازار را به سمتی سوق دهند که مردم نسبت به آینده نگران شوند.

عضو هیات رئیسه کمیسیون برنامه، بودجه و محاسبات مجلس تأکید کرد: در حالی که فضای جنگی و محدودیت‌های ارتباطی حاکم است و با وجود ثبات نسبی نرخ ارز در ایام جنگ، عده‌ای مخرب و فرصت‌طلب سعی دارند این ذهنیت را ایجاد کنند که کشور با کمبود منابع ارزی مواجه خواهد شد و از همین طریق مردم را به سمت جمع‌آوری ارز و افزایش تقاضای کاذب سوق می‌دهند تا ارزش پول ملی کاهش یابد.

این نماینده مجلس شورای اسلامی ادامه داد: در این میان سؤال اساسی این است که وظیفه بانک مرکزی، وزارت اقتصاد و مجموعه دولت چیست؟ در برنامه توسعه موضوع نظام ارزی شناور مدیریت‌شده مطرح شده است؛ بنابراین دولت باید نقش برجسته و مؤثر خود را در مدیریت بازار ارز و کنترل فضای روانی جامعه ایفا کند.

محبی نجم‌آبادی تصریح کرد: جمهوری اسلامی امروز ارتباطات اقتصادی مناسبی با کشورهای مانند چین و روسیه دارد و مبادلات نفتی کشور نیز در وضعیت مطلوبی قرار گرفته است؛ بنابراین بازار ارز کشور نباید دچار چنین التهاب‌هایی شود. به اعتقاد من، بخشی از این شرایط ناشی از فرصت‌طلبی افرادی است که می‌خواهند از مردم انتقام بگیرند.



### ضرورت عرضه فوری زمین برای شکستن حباب قیمت‌ها در بازار مسکن

عضو کمیسیون عمران مجلس، با انتقاد از جولان محترکان و ضعف نظارت در بازار مصالح ساختمانی، افزایش نجومی قیمت مسکن را نتیجه جنگ روانی دشمن و سودجویی دلالان دانست و بر ضرورت ورود جدی دولت و عرضه فوری زمین برای تنظیم بازار تأکید کرد.

علیرضا نوین با اشاره به شایعات مطرح شده پیرامون افزایش چشمگیر هزینه ساخت مسکن، گفت: بخشی از التهابات امروز بازار ناشی از جنگ روانی دشمن و بخش دیگر حاصل احتکار مصالح ساختمانی مانند آهن‌آلات توسط سودجویان داخلی است. فقدان نظارت دقیق در بازار و عملکرد ضعیف دستگاه‌های متولی و اتحادیه‌ها، فضا را برای دلالان فراهم کرده تا قیمت‌ها را به صورت کاذب بالا ببرند.

وی با بیان اینکه شایعاتی مبنی بر رسیدن هزینه ساخت به متری حدود ۵۰ میلیون تومان، اقدامی حساب‌شده برای برهم زدن آرامش روانی جامعه است، افزود: این فضا سازی‌ها باعث می‌شود برخی افراد نیز برای عقب نماندن از بازار، به این گرانی‌ها دامن بزنند. ادعای تأثیر چشمگیر کمبود یا گرانی فولاد فوری واقعی است؛ چرا که امروزه اسکلت بسیاری از ساختمان‌ها بتنی است و سهم اقدام مرتبط با پتروشیمی در ساخت‌وساز نیز نهایتاً ۲۵ درصد است و در سایر نهاده‌های داخلی تغییر قیمتی خاصی نداشته‌ایم.

این نماینده مجلس دوازدهم تصریح کرد: باید توجه داشت که بیش از ۶۰ درصد قیمت نهایی مسکن مربوط به ارزش زمین است و هزینه مرتبط با ساخت تنها حدود ۴۰ درصد آن را شامل می‌شود؛ بنابراین،

توجه افزایش ۷۰ تا ۸۰ درصدی قیمت مسکن به بهانه گرانی مصالح، کاملاً غیرمنطقی است. اگرچه افزایش ۳۰ درصدی هزینه‌های حمل‌ونقل واقعیت دارد، اما در صورت نیاز به تأمین مصالح، امکان واردات یا مبادی جایگزین مانند بنادر شمالی، کردیور ترکیه، ارمنستان و مسیریولتی تا چین وجود دارد.

نوین با تأکید بر لزوم ورود جدی وزیر راه و شهرسازی و دولت برای کنترل بازار مصالح، یادآور شد: همان‌طور که رئیس مجلس شورای اسلامی نیز اشاره داشتند، امروز نیازمند احیای روحیه جهادی و استفاده از ظرفیت‌های مردمی و بسیج برای نظارت و توزیع عادلانه، مشابه الگوهای موفق دهه ۶۰ هستیم، بخش خصوصی نیز می‌تواند در زمینه واردات و توزیع، کمک شایانی به دولت داشته باشد.

وی در پایان، عرضه زمین را اورژانسی‌ترین اقدام برای حل بحران مسکن خواند و خاطرنشان کرد: دولت باید با عملیاتی کردن قانون الحاق دودم درص به محدوده شهرها و احداثی زمین رایگان به دهک‌های نیازمند تا مطابق با برنامه هفتم، دست واسطه‌گران و محترکان را کوتاه کند تا بتوانیم تعهدات قانون چشم تولید مسکن و نهضت ملی مسکن را با قیمت مناسب به سرانجام برسانیم.

■ چهارشنبه ۲۳ اردیبهشت ۱۴۰۵

■ مدیر مسئول: مهدی مهرپور

■ چهارشنبه ۲۳ اردیبهشت ۱۴۰۵

■ چاپخانه: نگار نقش ■ تلفن: ۶۶۱۲۸۶۱۲ ■ روابط عمومی: ۰۹۲۱۳۹۰۹۶۹ ■ کد پستی: ۱۵۸۶۶۱۳۴۳۳ ■ آدرس: تهران، خیابان میرزای شیرازی، کوچه ۱۵، پلاک ۴۴، طبقه ۲



# بازار مسکن در وضعیت رهاشدگی

## گزارش

سخنگوی کمیسیون عمران مجلس با انتقاد از وضعیت بازار مسکن گفت: بازار در شرایط رهاشدگی قرار دارد و در حالی قیمت ملک افزایش یافته که این رشد هیچ توجیه اقتصادی ندارد و ناشی از سوداگری است.

بازار مسکن ایران طی دهه‌های اخیر تحت تأثیر جهش‌های متوالی قیمت، کاهش شدید قدرت خرید خانوارها، افت سرمایه‌گذاری مولد و افزایش هزینه‌های ساخت، وارد یکی از طولانی‌ترین دوره‌های رکود تورمی خود شده است؛ رکودی که نه تنها معاملات خرید و فروش را کاهش داده، بلکه بازار اجاره را نیز به مرحله‌ای بحرانی رسانده و بخش قابل توجهی از مستأجران را به حاشیه کلانشهرها سوق داده است. در شرایطی که طی سال‌های گذشته امید بسیاری از خانوارها به اجرای طرح‌هایی همچون مسکن مهر و نهضت ملی مسکن گره خورده بود، اما کنذی روند ساخت، افزایش مداوم هزینه‌ها، مشکلات تأمین مالی و رشد انفاسگرسیخته قیمت مصالح ساختمانی موجب شد این پروژه‌ها نیز نتوانند آن‌گونه که انتظار می‌رفت، نقش مؤثری در ایجاد تعادل در بازار ایفا کنند.

بررسی وضعیت بازار نشان می‌دهد شکاف میان درآمد خانوار و قیمت مسکن هر سال عمیق‌تر شده است؛ به‌گونه‌ای که خرید مسکن برای بخش عمده‌ای از دهک‌های متوسط و پایین جامعه عملاً ز دسترس خارج شده و بسیاری از متقاضیان مصرفی به بازار از باز خرید حذف شده‌اند. در حال حاضر، بخش بزرگی از معاملات بازار مسکن رانیز خریدهای سرمایه‌ای یا تبدیل به احسن تشکیل می‌دهد و سهم خانه‌اولی‌ها به کمترین میزان طی سال‌های اخیر رسیده است. از سوی دیگر، فشار مضاعف بر بازار اجاره نیز باعث شده الگوی سکونت در کلانشهرها تغییر کند. رشد بی‌دبی اجاره‌بهای طی سال‌های اخیر، بسیاری از مستأجران را تاچار به مهاجرت از مناطق مرکزی شهرها به حاشیه کلانشهرهایی همچون تهران کرده است؛ مسئله‌ای که علاوه بر تبعات اقتصادی، آثار اجتماعی و حتی زیرساختی قابل توجهی به همراه داشته است.

## گزارش

**کاهش شدت تورم به معنای ارزانی نرخ اجاره‌بها نیست**

اگرچه بر اساس آخرین گزارش شاخص قیمت مصرف‌کننده در فروردین‌ماه سال جاری، تورم اجاره‌بها در مقایسه با سایر گروه‌های کالایی و خدماتی، کمترین میزان را ثبت کرده و نرخ تورم ماهانه آن به ۱.۶ درصد رسیده است، اما کارشناسان معتقدند این کاهش به معنای ارزانی اجاره یا پهبود قدرت خرید مستأجران نیست، بلکه صرفاً از شدت شیب افزایش قیمت‌ها کاسته شده است.

درواقع، بخش قابل توجهی از خانوارها همچنان بیش از نیمی از درآمد ماهانه خود را صرف تأمین هزینه مسکن می‌کنند و همین مسئله موجب شده سهم سایر هزینه‌های ضروری زندگی از سبد خانوار کاهش یابد. کارشناسان اقتصادی معتقدند تداوم این وضعیت می‌تواند به تعمیق فقر شهری و افزایش نابرابری در کلانشهرها منجر شود. در همین حال، بازار ساخت‌وساز نیز با چالش‌های جدی روبه‌روست. افزایش مداوم قیمت مصالح ساختمانی، رشد هزینه خدمات زیربنایی، نوسانات نرخ ارز و مشکلات تأمین نقدینگی، سرعت اجرای پروژه‌های ساختمانی را کاهش داده و هزینه‌تمام‌شده تولید مسکن را به‌شدت افزایش داده است. فعالان صنعت ساختمان تأکید دارند که در چنین شرایطی، مهم‌ترین اقدام دولت باید تکمیل سریع‌تر پروژه‌های نیمه‌تمام افزایش ملی مسکن و جلوگیری از افزایش هزینه‌مقتضایاتی باشد که آردۀ اولیه خود را برداخت کرده‌اند. به اعتقاد کارشناسان، طولانی شدن زمان ساخت، مستقیماً منجر به افزایش قیمت‌تمام‌شده و احدا می‌شود و فشار مضاعفی را به متقاضیان وارد می‌کند.

**مستأجران قربانی رکود و گرانی شدند**

همچنین بسیاری از سازندگان معتقدند ایجاد سازوکار مشخص برای تأمین مصالح ساختمانی با نرخ ترجیحی یا کنترل‌شده برای پروژه‌های حمایتی می‌تواند بخشی از فشار هزینه‌ای موجود را کاهش دهد؛ چراکه در شرایط فعلی، کوچک‌ترین نوسان در بازار مصالح، مستقیماً هزینه ساخت را افزایش می‌دهد. در این راستا، فرسید پورحاجت، دبیرکلانگون سراسری انبوه‌سازان در گفت‌وگو با خبرنگار مهر از افزایش حدود ۲۰ درصدی هزینه‌های ساخت نسبت به سال گذشته خبر داد و اظهار کرد: با توجه به شرایط اقتصادی موجود و افزایش عمومی قیمت‌ها، بسیاری



## بازار مسکن در وضعیت رهاشدگی

از اقلام کلیدی مورد نیاز صنعت ساختمان با جهش قابل توجهی مواجه شده‌اند. وی افزود: بر اساس برآوردهای انجام‌شده، هزینه ساخت هر مترمربع ساختمان پنج‌طبقه به‌طور میانگین به حدود ۵ تا ۵۰ میلیون تومان رسیده که این عدد در برخی مناطق و پروژه‌ها حتی فراتر نیز می‌رود. پورحاجت ادامه داد: قیمت مواد اولیه پتروشیمی نسبت به سال گذشته حدود ۲۰۰ درصد افزایش یافته و فولاد نیز رشد ۳۰ تا ۳۵ درصدی را تجربه کرده است. بخشی از این افزایش‌ها ناشی از اختلال در تولید و تعطیلی مقطعی برخی واحدها بوده، اما همچنان بازار را بی ثباتی جدی مواجهه است.

**تصمیمات غیرکارشناسی هزینه ساخت را بالاتر می‌برد**  
دبیرکلانگون سراسری انبوه‌سازان همچنین یکی از چالش‌های مهم صنعت ساختمان را عملکرد برخی دستگاه‌های خدمات‌رسان عنوان کرد و گفت: اگرچه وزارت راه و شهرسازی در بسیاری از بخش‌ها همراهی لازم را داشته، اما برخی دستگاه‌ها همکاری مؤثری با پروژه‌های ساختمانی ندارند. وی تصریح کرد: به‌عنوان نمونه، شرکت‌های توزیع نیروی برق در فروردین‌ماه سال جاری، نرخ خرید انتسعبات برق را بیش از صد درصد افزایش دادند. تصمیمی که فشار جدیدی به هزینه‌های ساخت وارد کرده است.

**بازار مسکن در وضعیت رهاشدگی است**  
در حالی که بازار مسکن طی ماه‌های اخیر با افزایش قیمت مسکن، رشد نرخ اجاره‌بها و تشدید فشار بر مستأجران روبه‌رو شده، سخنگوی کمیسیون عمران مجلس معتقد است بخش زیادی از گرانی‌های اخیر در بازار، ناشی از سوداگری و نبود نظارت مؤثر است و ارتباط مستقیمی با هزینه واقعی

ساخت‌وساز ندارد. عبدالجلال ایری، سخنگوی کمیسیون عمران مجلس شورای اسلامی، درباره جهش قیمت مسکن در ماه‌های اخیر می‌گوید: متأسفانه آنچه امروز در کف بازار مشاهده می‌شود، افزایش قیمت‌های پیشنهادی نسبت به ۶ ماه گذشته است؛ این در حالی است که هیچ‌آمار رسمی، دقیق و شفافی از سوی مراجع ذی‌صلاح منتشر نشده و عملاً بازار مسکن در وضعیت رهاشدگی قرار دارد. وی با تأکید بر اینکه ارتباط منطقی میان قیمت مصالح ساختمانی و قیمت تمام‌شده مسکن وجود ندارد، افزود: براساس برآوردهای کارشناسی، سهم مصالح ساختمانی در قیمت نهایی مسکن در کلانشهری مانند تهران حد اکثر ۱۰ درصد است و حدود ۹۰ درصد باقی‌مانده به هزینه زمین، دستمزد، عوارض و سایر هزینه‌های جانبی مربوط می‌شود.

**۵۰ درصد سبد خانوار صرف تأمین سرینه‌ای می‌شود**

سخنگوی کمیسیون عمران مجلس تأکید کرد: بنابراین افزایش شدید قیمت مسکن در ماه‌های اخیر، توجیه فنی و اقتصادی ندارد. ایری درباره بهانه مطرح شدن حملات اخیر به کارخانه‌های فولادی به‌عنوان عامل گرانی مصالح ساختمانی نیز گفت: متأسفانه برخی سوداگران و سفته‌بازان، حملات اخیر به فولاد مبارکه و فولاد خورستان را بهانه‌ای برای افزایش بی‌رویه قیمت می‌لگرد، تیراهن و سایر محصولات فلزی قرار داده‌اند. وی ادامه داد: در حالی چنین ادعاهایی مطرح می‌شود که اساساً ما مریض اصلی این کارخانه‌ها تولید این نوع محصولات نبوده و کارخانه‌های دیگری مسئول تولید این اقلام هستند؛ بنابراین این فضا سازی‌ها بیشتر با هدف ایجاد بازار کاذب و افزایش قیمت‌ها صورت می‌گیرد. سخنگوی کمیسیون عمران مجلس تأکید کرد: این بهانه‌پردازی‌ها چیزی جز فرصت‌طلبی برای ایجاد بازار کاذب در بازار مسکن نیست که باید هرچه جلوی‌با این روند گرفته شود.

**احتکار و ضعف نظارت عامل اصلی سوداگری است**

وی با کلاه‌به‌علمکرد وزارت صنعت، معدن و تجارت و همچنین وزارت راه و شهرسازی، اظهار کرد: این‌ها رها مملو از کالا است، اما احتکار، ضعف نظارت مؤثر، شرایط اربرای فعالیت سوداگران فراهم کرده است. ایری یادآور شد: در حال حاضر مسکن حدود ۵۰ درصد سبد معیشت خانوار را به‌خود اختصاص داده و افزایش قیمت مسکن و اجاره‌بها فشار سنگینی به مستأجران وارد کرده است؛ وضعی که از نگاه کمیسیون عمران مجلس به هیچ‌عنوان قابل قبول نیست. وی با اشاره به تعدید خودکار قرارداد اجاره مستأجران در روزهای جنگ گفت: یکی از اقدامات مطلوب اخیر، تعدید خودکار اجاره‌بهای مستأجرانی بود که در ایام جنگ قراردادشان به پایان می‌رسد؛ اقدامی که موجب آرامش خاطر بسیاری از خانواده‌ها شد و می‌توان آن را تصمیمی مثبت و قابل تحسین دانست، هرچند انتظار می‌رفت این اقدام زودتر اجرایی شود. به گزارش مهر، افزایش ناگهانی هزینه اشتعابات و خدمات زیربنایی، آثار مستقیم بر قیمت‌تمام‌شده مسکن دارد و در نهایت این هزینه‌ها به مصرف‌کننده نهایی منتقل می‌شود. از سوی دیگر کارشناسان بازار

مسکن معتقدند در شرایط فعلی، خروج بازار از رکود نیازمند مجموعه‌ای از اقدامات هماهنگ شامل کنترل تورم عمومی، ثبات بخشی به اقتصاد کلان، تسهیل تأمین مالی پروژه‌های ساختمانی، افزایش قدرت خرید خانوارها و تسریع در تکمیل واحدهای حمایتی است.

در غیر این صورت، ادامه روند فعلی می‌تواند رکود بازار را عمیق‌تر کرده و بحران دسترسی به مسکن را در سال‌های آینده تشدید کند، زیرا بود آمار شفاف و نظارت کافی موجب شده فضای بازار بیش از گذشته تحت تأثیر قیمت‌سازی و رفتارهای هیجانی قرار گیرد و همین مسئله تکرانی متقاضیان خرید و اجاره مسکن را افزایش داده است.

## بررسی وضعیت بازار نشان می‌دهد شکاف میان درآمد خانوار و قیمت مسکن هر سال عمیق‌تر شده است؛ به‌گونه‌ای که خرید مسکن برای بخش عمده‌ای از جامعه عملاً ز دسترس خارج شده و بسیاری از متقاضیان مصرفی به اجبار از بازار خرید حذف شده‌اند

بدون حمایت به‌مانند، فشار بازار به بحران اجتماعی تبدیل می‌شود. حمایت اجتماعی باید هدفمند، قابل بازبینی، ضدفساد و کرامت‌محور باشد.

همچنین تأمین مالی آن نباید تورمی باشد؛ زیرا حمایت تورم‌زا در نهایت قدرت خرید هم‌ران گروه‌های آسیب‌پذیر را کاهش می‌دهد. نهمین باید، مدیریت انتظارات و ارتباطات اقتصادی است. در جنگ، شایعه اقتصادی می‌تواند به رفتار واقعی تبدیل شود.

شایعه کمبود کالا، حتی اگر نادرست باشد، می‌تواند خرید حیاتی و خریدهای منطقه‌ای را متوقف کند. شایعه ساختن کالای جدید، شایعه بانکی می‌تواند برداشت نقدی را افزایش دهد؛ شایعه سوخت می‌تواند صف ایجاد کند. بنابراین، ارتباطات اقتصادی باید سریع، صادقانه، واحد، داده‌مند و متصل به اقدام میدانی باشد.

تکذیب صرف کافی نیست؛ مردم باید تا سیاست را در فروشگاه، داروخانه، بانک، جایگاه سوخت و شبکه توزیع ببینند. همدین باید، دیپلماسی اقتصادی، تجارت حیاتی را تولید، تعمیر، حمل، جایگزین و توزیع کند. حمایت تولیدی باید زنجیره‌محور باشد، نه صرفاً بنگاه‌محور. صنایع غذایی، دارویی، بسته‌بندی، هفتمین باید، حفظ تولید داخلی و زنجیره‌های تأمین حیاتی است. در جنگ، داشتن ذخایر کافی مهم است؛ اما کافی نیست. کشوری تاب‌آور است که بتواند کالاهای حیاتی را تولید، تعمیر، حمل، جایگزین و توزیع کند.

حمایت تولیدی باید زنجیره‌محور باشد، نه صرفاً بنگاه‌محور. صنایع غذایی، دارویی، بسته‌بندی، هفتمین باید، حفظ تولید داخلی و زنجیره‌های تأمین حیاتی است. در جنگ، داشتن ذخایر کافی مهم است؛ اما کافی نیست. کشوری تاب‌آور است که بتواند کالاهای حیاتی را تولید، تعمیر، حمل، جایگزین و توزیع کند.

حمایت تولیدی باید زنجیره‌محور باشد، نه صرفاً بنگاه‌محور. صنایع غذایی، دارویی، بسته‌بندی، هفتمین باید، حفظ تولید داخلی و زنجیره‌های تأمین حیاتی است. در جنگ، داشتن ذخایر کافی مهم است؛ اما کافی نیست. کشوری تاب‌آور است که بتواند کالاهای حیاتی را تولید، تعمیر، حمل، جایگزین و توزیع کند.

حمایت تولیدی باید زنجیره‌محور باشد، نه صرفاً بنگاه‌محور. صنایع غذایی، دارویی، بسته‌بندی، هفتمین باید، حفظ تولید داخلی و زنجیره‌های تأمین حیاتی است. در جنگ، داشتن ذخایر کافی مهم است؛ اما کافی نیست. کشوری تاب‌آور است که بتواند کالاهای حیاتی را تولید، تعمیر، حمل، جایگزین و توزیع کند.

حمایت اجتماعی، ارتباطات و ضدفساد؛ شرط پایداری اجتماعی جنگ  
هشتمین باید، حمایت اجتماعی، عدالت توزیعی و حفظ سرمایه اجتماعی است. اقتصاد جنگ فقط با ارز، بودجه و کالا اداره نمی‌شود؛ جامعه باید توان تحمل فشار را داشته باشد. اگر خانوارهای کم‌درآمد، بازنشستگان، مستأجران، بیماران خاص، کارگران روزمزد، کودکان و سالمندان



دسترسی عادلانه به کالاهای حیاتی، ادامه منطقی سیاست ارزی استست. مردم در دوران جنگ ابتدا وضعیت غذا، دارو، نان، سوخت، کالاهای بهداشتی و خدمات درمانی را معیار تفاوت‌ها درباره کارآمدی دولت قرار می‌دهند. بنابراین، سیاست کالاهای اساسی باید زنجیره‌ای باشد: تأمین ارز، واردات یا تولید داخلی، تخصیص گمرکی، حمل‌ونقل، انبار، توزیع، قیمت‌گذاری، نظارت و اطلاع رسانی. اگر یکی از حلقه‌ها مختل شود، کل سیاست شکست می‌خورد. کوپن الکترونیکی نیز تنها زمانی موفق است که کالا واقعاً در شبکه توزیع وجود داشته باشد؛ اعتبار خرید بدون کالا، صرفاً نارضایتی و بی‌اعتمادی تولید می‌کند. **بنابراین، ارزی و تولید؛ ستون‌های عملیاتی تاب‌آوری** پنجمین باید، حفظ پایداری نظام بانکی، شبکه پرداخت و اعتماد به پول ملی است. در جنگ، اختلال در پرداخت می‌تواند حتی سریع‌تر از کمبود کالا بحران را شود. اگر مردم نتوانند خرید کنند، حقوق و یارانه دریافت کنند، و ذخایر ارز استفاده کنند یا به سیده‌های خود اعتماد داشته باشند، رفتار احتیاطی آن‌ها شدت می‌گیرد و ممکن است به هراس بانکی، تقاضای نقدینگی، خرید ارز و طلا و فشار بر بازار منجر شود.

بنابراین، امنیت سایبر بانکی، تداوم پرداخت خرد، ارتباطات سریع بانک مرکزی و اطمنین بخشی به سپرده‌گذاران بخشی از امنیت اقتصادی ملی است. ششمین باید، مدیریت ارزی، سوخت و زیرساخت‌های حیاتی است. هفتمین باید، رفتار احتیاطی آن‌ها شدت می‌گیرد و ممکن است به هراس بانکی، تقاضای نقدینگی، خرید ارز و طلا و فشار بر بازار منجر شود.

بنابراین، امنیت سایبر بانکی، تداوم پرداخت خرد، ارتباطات سریع بانک مرکزی و اطمنین بخشی به سپرده‌گذاران بخشی از امنیت اقتصادی ملی است.

ششمین باید، مدیریت ارزی، سوخت و زیرساخت‌های حیاتی است. هفتمین باید، رفتار احتیاطی آن‌ها شدت می‌گیرد و ممکن است به هراس بانکی، تقاضای نقدینگی، خرید ارز و طلا و فشار بر بازار منجر شود.

## باید‌های اقتصادی جنگ ایران و آمریکا

شرکت‌های حمل‌ونقل، تولیدکنندگان و نهادهای محلی انجام شود.

**بودجه جنگی؛ جلوگیری از تبدیل جنگ به بحران پولی**  
دومین باید، تدوین بودجه اضطراری و تأمین مالی غیرتورمی جنگ است.

در شرایط جنگی، هزینه‌های دولت افزایش می‌یابد؛ دفاع، پرداخت بدهی‌عامل، ذخیره‌سازی غذا و دارو، حمایت اجتماعی، سوخت، امنیت سایبری، جبران خسارت و حفظ شبکه پرداخت.

هم‌زمان، درآمدهای دولت مسکن است به دلیل اختلال در صادرات؛ کاهش تجارت، رکود تولید و افت درآمدهای مالیاتی کاهش یابد.

این شکاف‌اگر از مسیر چاپ پول، اضافه‌برداشت بانکی یا استقراض بی ضابطه از بانک مرکزی تأمین شود، جنگ خارجی به بحران داخلی تورم، سقوط قدرت خرید و بی‌اعتمادی به پول ملی تبدیل می‌شود.

از این رو بودجه جنگی باید بر چهار اصل استوار باشد: اولویت‌بندی هزینه‌ها، حذف هزینه‌های غیرضروری، تأمین مالی کم‌تورم و عدالت در توزیع بار جنگ.

هزینه‌های حیاتی مانند غذا، دارو، انرژی، شبکه پرداخت، حمایت معیشتی و زیرساخت‌های حیاتی باید در اولویت باشند؛ در مقابل، پروژه‌های غیرضروری، هزینه‌های تشریفاتی، واردات لوکس و مخارج نمایشی باید متوقف یا تعویق شوند. همچنین مالیات بر سودهای یادآورده، اوراق پایداری ملی، بازتخصیص یارانه‌ها و صرفه‌جویی ارزی می‌تواند جایگزین تأمین مالی تورمی شود.

**ارز، تجارت حیاتی و امنیت کالاهای اساسی**

در اقتصاد ایران، بازار ارز صرفاً یک بازار مالی نیست؛ بلکه شاخصی از انتظارات عمومی، هزینه تولید، قیمت کالاهای وارداتی و اعتماد مردم به آینده است. بنابراین، سومین باید یعنی مدیریت راهبردی بازار ارز، ذخایر ارزی و تجارت حیاتی اهمیت کلیدی دارد. در جنگ، هدف سیاست ارزی نباید تثبیت نمایشی نرخ ارز به هر قیمت باشد؛ بلکه باید حفظ توان واردات غذا، دارو، نهاده، قطعات ضروری و مواد اولیه تولید حیاتی باشد.

تخصیص ارز بدون رهگیری کالا، به‌رانت تبدیل می‌شود؛ و چندنرخ‌سازی غیرشفاف می‌تواند انگیزه فساد، قاچاق و انحراف کالا را افزایش دهد. چهارمین باید، یعنی تضمین امنیت غذایی، دارویی

## دکتر مهدی صادقی شاهدانی

اقتصاددان

**دکتر مهدی صادقی شاهدانی**

باید‌های اقتصادی جنگ ایران و آمریکا را باید نه به‌عنوان مجموعه‌ای از توصیه‌های بزرگانه، بلکه به‌مثابه یک نظام حکمرانی اقتصاد جنگ تحلیل کرد؛ نظامی که هدف اصلی آن حفظ کارکردهای حیاتی اقتصاد، جلوگیری از تبدیل جنگ‌نظامی به بحران معیشتی و پولی، صیانت از سرمایه اجتماعی و استمرار تولید و توزیع کالاهای ضروری است.

در این چارچوب، اقتصاد جنگ صرفاً به معنای افزایش بودجه دفاعی یا کنترل بازار نیست؛ بلکه به معنای بازآزایی کل سازوکار تصمیم‌گیری، تخصیص منابع، ارتباطات عمومی، تجارت خارجی، حمایت اجتماعی و تاب‌آوری زیرساختی است.

این یادداشت، این منطقی را ذیل دوازده باید اصلی صورت‌بندی کرده است.

**فرماندهی یکپارچه؛ پیش‌شرط همه سیاست‌های بندی**  
نخستین و بنیادی‌ترین باید، تشکیل فرماندهی یکپارچه اقتصاد جنگ است.

اهمیت این موضوع در آن است که در شرایط جنگی، مشکل اصلی فقط کمبود منابع نیست؛ بلکه ناهماهنگی نهادی می‌تواند حتی منابع موجود را نیز بی‌اثر کند. اگر بانک مرکزی، وزارت صمت، گمرک، وزارت نفت، وزارت نیرو، وزارت بهداشت، سازمان برنامه، استانداری‌ها و نهادهای نظارتی هرکدام با منطق بخشی عمل کنند، نتیجه‌آن تصمیم‌های متناقض، تأخیر در اجرا، پیام‌های چندگانه و تشدید رفتارهای احتیاطی مردم خواهد بود. در اقتصاد جنگ، تصمیم ارزی بسر قیمت غذا اثر می‌گذارد؛ تصمیم سوخت بر حمل‌ونقل کالا اثر دارد؛ تصمیم بودجه‌ای بر تورم و نقدینگی اثر می‌گذارد؛ و ضعف اطلاع‌رسانی می‌تواند به خرید هیجانی، صف، احتکار و بازار سیاه منجر شود. بنابراین، فرماندهی اقتصاد جنگ باید سه محور داشته باشد: تمرکز در راهبره، تمرکززد داده و تمرکززد در پیام.

اما این تمرکز نباید به معنای تمرکزگرایی افراطی یا حذف بازار باشد. نقطه‌فوت مدل پیشنهادی آن است که میان تصمیم‌های راهبردی و انتظاف اجرایی تمایزی می‌گذارد. دولت باید اولویت‌ها را تعیین کند، منابع کمیاب را هدایت کند و پیام واحد بدهد؛ اما اجرا باید با مشارکت بخش خصوصی، اصناف، استان‌ها، شبکه توزیع،